הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקז תקח תקט

בְּיוֹם טוֹב, אָסוּר. (מג) * [ק]וּמֻתָּר לְגַבֵּל (ס) אֵפֶר לִסְתֹּם בּוֹ פִּי הַתַּנּוּר:

תקח דְּבָרִים הָאֲסוּרִים בְּיוֹם טוֹב לַהֲכָנַת צָלִי. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]אֵין מְלַבְּנִים אֶת (ס) (א) הָאֲבָנִים לִצְלוֹת אוֹ לֶאֱפוֹת עֲלֵיהֶם, (ב) מִפְּנֵי (ג) שֶׁמְּחַסְּמָן. (ג) וְאֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַנְּיָר לִצְלוֹת עֲלֵיהֶם. [ב]וְאֵין פּוֹצְעִין (ד) אֶת (ג) הַקָּנֶה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ שַׁפּוּד לִצְלוֹת בּוֹ: **ב** [ג]פּוֹצְעִים אֱגוֹזִים (ה) בְּמַטְלִית, (ו) וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא (ז) תִּקָּרַע:

תקט כַּמָּה דִּינִים פְּרָטִיִּים לְהִלְכוֹת יוֹם טוֹב. וּבוֹ ז׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]שַׁפּוּד (ס) (שֶׁנִּרְצַף), (ב) אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְפָשְׁטוֹ בְּיָדוֹ, אֵין מְתַקְּנִין

ק טוּר בְּשֵׁם רַשִׁ״י אֲהָא דְּאָמַר רָבִינָא וְקִטְמָא שָׁרִי שָׁם.
א מִשְׁנָה בֵּיצָה ל״ג (ע״א) וּכְפֵרוּשׁ רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ (הי״א) אֲהָא דְּאִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא (לד.) וְאָמְרִי לָהּ לְחַסְּמָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. ב כְּפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם שָׁם (פ״ד ה״ח).
ג בְּרַיְיתָא שָׁם.
א מֵימְרָא דִּשְׁמוּאֵל בֵּיצָה כ״ח (ע״ב) וּפֵרַשׁ רַשִׁ״י נִרְצַף שֶׁנֶּעֱקַם וְכֵן פֵּרַשׁ הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

(ס) **אֵפֶר.** וְרַשִׁ״ל (פ״ד סי׳ יד) מַחְמִיר גַּם בְּאֵפֶר לְגַבֵּל בְּמַיִם רַק לְהַנִּיחוֹ עָלָיו כָּךְ:
א (ס) **הָאֲבָנִים.** כֵּן הוּא הַגִּירְסָא בָּרַמְבַּ״ם שֶׁלְּפָנֵינוּ (פ״ג הי״א). אֲבָל בְּמַגִּיד מִשְׁנָה וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אין מלבנין) מַשְׁמַע שֶׁנִּסְחַת הָרַמְבַּ״ם הָרְעָפִים, וְכֵן הוּא בַּגְּמָרָא (לג.) וּבְכָל הַפּוֹסְקִים, אֲבָל אֲבָנִים מֻתָּר לְלַבֵּן דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּהֶן חִסּוּם: (ג) **שֶׁמְּחַסְּמָן.** פֵּרוּשׁ שֶׁבְּלִבּוּן זֶה הֵן מִתְחַזְּקִין וְהָוֵי לֵיהּ כִּמְתַקֵּן מָנָא, וַאֲפִלּוּ יְשָׁנִים אָסוּר שֶׁבְּכָל שָׁעָה הוּא מְחַזְּקָן יוֹתֵר. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) **הַקָּנֶה.** וְהוּא הַדִּין לָתֵת קְרוּם שֶׁלּוֹ תַּחַת הַדָּג עַל הָאַסְכְּלָא. רַשִׁ״י דַּף ל״ד (ע״א ד״ה אין מפצעין): **ב** (ד) **תִּקָּרַע.** דַּאֲפִלּוּ תִּקָּרַע לֹא אִכְפַּת לָן דְּאֵין זֶה קוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפֹּר:
א (ס) **שֶׁנִּרְצַף.** פֵּרוּשׁ שֶׁנֶּעֱקַם וְנִכְפַּף. מַחַט שֶׁנִּתְעַקְּמָה אֲפִלּוּ מְעַט אֵין לְפָשְׁטָהּ. סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת (הל׳ שבת דין מכה בפטיש):

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּסִימָן שכ״א בַּבֵּאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אֵין מְגַבְּלִין שֶׁהוֹכַחְנוּ דְּבֵין לְרַבִּי וּבֵין לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה יֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם לִישָׁה:
* **וּמֻתָּר לְגַבֵּל אֵפֶר.** עַיֵּן בָּרֹא״ש (שם) דְּרָצָה לוֹמַר דְּהַאי הֶתֵּירָא דְּגִבּוּל אֵפֶר אֶתְיָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(סס) דְּבַר גִּבּוּל הוּא: (מג) **וּמֻתָּר לְגַבֵּל אֵפֶר.** לֹא מִבַּעְיָא לְמַאן דְּאָמַר (שבת יח.) שֶׁאֵין חַיָּבִין בְּשַׁבָּת עַל גִּבּוּל אֵפֶר מִשּׁוּם דְּאֵין מִתְדַּבֵּק עַל יְדֵי הַגִּבּוּל בְּוַדַּאי שָׁרִי, (סג) אֶלָּא אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר בַּגְּמָרָא דִּבְדָבָר שֶׁאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל כְּגוֹן בְּאֵפֶר מִשָּׁעָה שֶׁנָּתַן בּוֹ מַיִם חַיָּב, מִכָּל מָקוֹם הָכָא מֻתָּר, דְּהָא לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ הוּא. וּשְׁנֵי הַטְּעָמִים דִּלְעֵיל (ס״ק מא) לֹא שַׁיְכֵי גַּבֵּי אֵפֶר, שֶׁהֲרֵי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְגַבֵּל שֶׁאֵפֶר אֵינוֹ מַחֲזִיק מַיִם וּמִתְיַבֵּשׁ, וְטַעַם שֵׁנִי דְּמִחֲזֵי כִּמְגַבֵּל לְבִנְיָן גַּם כֵּן לֹא שַׁיְכֵי בְּאֵפֶר, שֶׁאֵין מְגַבְּלִין אֵפֶר לְבִנְיָן וְכֻלֵּי עָלְמָא יָדְעֵי דִּלְצֹרֶךְ הַתַּנּוּר מֵכִין לָהּ. (סג) וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לוֹ טִיט מְגֻבָּל אָסוּר לְגַבֵּל אֵפֶר בְּיוֹם טוֹב. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ לְהַחְמִיר (סד) בְּגִבּוּל אֵפֶר בְּיוֹם טוֹב, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ כֵּן (סה) מֵעִקַּר הַדִּין, מִכָּל מָקוֹם הַמַּחְמִיר (סו) תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה. וְכָל זֶה מַיְרֵי בְּאֵפֶר שֶׁהִסִּיקוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּאֵינוֹ מֻקְצֶה, וּכְדִלְעֵיל סִימָן תצ״ח סָעִיף ט״ו:
א (א) **הָאֲבָנִים.** וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּנֻסְחָא (ס) הָאֲמִתִּית הוּא הָרְעָפִים [וְהוּא לְבֵנִים שֶׁמְּכַסִּין בָּהֶם הַגָּג], אֲבָל אֲבָנִים מֻתָּר לְלַבֵּן, דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּהֶן חִסּוּם: (ב) **מִפְּנֵי שֶׁמְּחַסְּמָן.** פֵּרוּשׁ שֶׁבְּלִבּוּן זֶה הֵם מִתְחַזְּקִים, וְהָוֵי לֵיהּ כִּמְתַקֵּן מָנָא. וּמִדְּלֹא חִלֵּק הַמְחַבֵּר בֵּין יְשָׁנִים לַחֲדָשִׁים, שְׁמַע מִנַּהּ דִּסְבִירָא לֵיהּ (ג) דַּאֲפִלּוּ בִּישָׁנִים אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁמְּלַבְּנָן מִתְחַזְּקִין יוֹתֵר. (ג) וְיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסְּבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא בַּחֲדָשִׁים שֶׁצְּרִיכִין לְחִזּוּק אָסוּר אֲבָל לֹא בִּישָׁנִים: (ג) **וְאֵין שׁוֹבְרִין וְכוּ׳.** שֶׁכְּשֶׁצּוֹלִין דָּגִים עַל הָאַסְכְּלָא (ד) שׁוֹבְרִין חֶרֶס אוֹ חוֹתְכִין נְיָר וְשׁוֹרִין אוֹתוֹ בְּמַיִם וְסוֹדְרָן עַל גַּבֵּי הָאַסְכְּלָא שֶׁלֹּא יִשָּׂרֵף הַדָּג, וּבְיוֹם טוֹב אָסוּר מִשּׁוּם תִּקּוּן מָנָא: (ד) **אֶת הַקָּנֶה לַעֲשׂוֹתוֹ וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין דְּאֵין פּוֹצְעִין אוֹתוֹ לַחֲצָאִין (ה) לְתִתּוֹ תַּחַת הַדָּג עַל הָאַסְכְּלָא, דְּכָל מִידִי דְּעָבִיד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ הָוֵי תִּקּוּן כְּלִי: **ב** (ה) **בְּמַטְלִית.** וּמַכֶּה עַל הַמַּטְלִית, (ו) כְּדֵי לִשְׁבֹּר הַרְבֵּה אֱגוֹזִים בְּבַת אֶחָת [ר״ן (יט: ד״ה ת״ר אבל פוצעין)]: (ו) **וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּקָּרַע.** דַּאֲפִלּוּ תִּקָּרַע לֹא אִכְפַּת לָן (ז) דְּאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא בְּקוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפֹּר, (ס) וְגַם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן:
הִנֵּה קֹדֶם שֶׁנַּתְחִיל לְבָאֵר זֶה הַסִּימָן אַקְדִּים הַקְדָּמָה קְצָרָה, וְהוּא: דִּבְמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ פְּלִיגֵי בַּגְּמָרָא (כח:) רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן, דְּרַבָּנָן סָבְרֵי מִדִּכְתִיב (שמות יב טז) 'אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם', הוּא וְלֹא מַכְשִׁירִין. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר דְּזֶה קָאֵי רַק עַל מַכְשִׁירִין שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל אִם אִי אֶפְשָׁר שָׁרִי כְּמוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ, וּפָסְקוּ רֹב הַפּוֹסְקִים כְּרַבִּי יְהוּדָה. (ס) וְאַף עַל פִּי כֵן לַעֲשׂוֹת כְּלִי לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ גַּם רַבִּי יְהוּדָה מוֹדֶה דְּאָסוּר (ג), וְלֹא פְּלִיגֵי כִּי אִם בְּתִקּוּנֵי הַכְּלִי שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ, דִּלְרַבִּי יְהוּדָה שָׁרִי אִם אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַלְקֵל בְּיוֹם טוֹב (ג) אוֹ שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְתַקְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן אִם לֹא יָדַע כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁנִּתְקַלְקֵל, אֲבָל אִם הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְתַקְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם (ד) אַף שֶׁשָּׁכַח אַחַר כָּךְ לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה, דְּעַל זֶה קָאֵי הַמַּעוּט 'הוּא' וְלֹא מַכְשִׁירָיו. וְדַע עוֹד דַּאֲפִלּוּ אוֹתָן הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ כְּרַבִּי יְהוּדָה הַיְנוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן לְעַצְמוֹ, מִשּׁוּם דְּמֵעִקַּר הֲלָכָה הוּא מֻתָּר, אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵין מוֹרִין כֵּן לַאֲחֵרִים, שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְהָקֵל יוֹתֵר, וּכְמוֹ שֶׁיְּבֹאַר לְקַמֵּיהּ: **א** (א) **שַׁפּוּד שֶׁנִּרְצַף.** הַיְנוּ שֶׁנֶּעֱקַם בְּיוֹם טוֹב. וְהַמְחַבֵּר סָתַם דְּבָרָיו וְלֹא חִלֵּק בֵּין נֶעֱקַם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה עַד שֶׁאֵין יָכוֹל לִצְלוֹת כְּלָל בְּלִי תִּקּוּן, מִשּׁוּם דְּאָזֵיל לְטַעֲמֵהּ שֶׁבֵּאֵר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אבל אם) דִּבְכָל גַּוְנֵי אָסוּר מִשּׁוּם דְּהוּא תִּקּוּן מָנָא, וְדַעַת הָרַמָ״א הוּא שִׁיטָה אַחֶרֶת כְּמוֹ שֶׁבֵּאֵרְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אותו), עַיֵּן שָׁם: (ב) **אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סס) שַׁבָּת י״ח (ע״א). **וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ טִיט אוֹ עָפָר מוּכָן בְּבֵיתוֹ אֶלָּא שֶׁהֵם יְבֵשִׁים וְרוֹצֶה לִתֵּן עֲלֵיהֶם מַיִם לְלַחְלֵחַ גַּם כֵּן אָסוּר,** דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים פָּסְקוּ כְּרַבִּי דִּנְתִינַת מַיִם זֶהוּ גִּבּוּלוֹ, וַאֲפִלּוּ לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מִסְתַּבְּרָא דְּאִסּוּרָא עַל כָּל פָּנִים אִיכָּא: (סג) הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (שם) וּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) וְהָרְאָ״ה (שם ד״ה אמר רבא) וְהָרַ״ן (שם): (סג) שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם) לִסְבָרַת הָרַשְׁבָּ״א הַנַּ״ל. וְלִי נִרְאֶה דִּלְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הָרַמָ״א לְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ח (ס״א) דְּאַף לְעִנְיַן הוֹצָאָה דְּהֻתְּרָה מִטַּעַם מִתּוֹךְ אִם אֵינוֹ לְצֹרֶךְ כְּלָל אָסוּר, גַּם לְהָרְאָ״ה אָסוּר בִּכְגוֹן זֶה, וּמַה גַּם דִּבְאֹכֶל נֶפֶשׁ גּוּפֵיהּ יֵשׁ מַחְמִירִין בְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תצ״ה (ס״א) וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (סד) רַבֵּנוּ תָּם וְרִ״י (הו״ד ברא״ש שם), וְסוֹבְרִים דִּבְשַׁבָּת חַיָּב וְהוּא הַדִּין בְּיוֹם טוֹב, וְאֵין מְחַלֵּק כְּחִלּוּק הָרַשְׁבָּ״א וְהָרְאָ״ה הַנַּ״ל, וּמַהַרְשַׁ״ל (פ״ד סי׳ יד) הִסְכִּים לְדִבְרֵיהֶם: (סה) שֶׁהֲרֵי הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (לב: ד״ה שרקין) וְהָרִי״ף (יח.) וְרַשִׁ״י (שם ד״ה וקטמא) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ג ה״י) וְעִטּוּר (ח״ב דף קמא:) וְשִׁבֳּלֵי לֶקֶט (סי׳ רנ) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם) וְהָרְאָ״ה (שם) וְהָרַ״ן (שם) כֻּלָּם כָּתְבוּ לְהֶתֵּר, וְכֵן מְצַדֵּד הָאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שס״א) גַּם כֵּן: (סו) לְשׁוֹן הָאוֹר זָרוּעַ (שם):
א (ס) עַיֵּן בַּמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּכֵן הוּא בְּכָל הַפּוֹסְקִים. וְגַם בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁיָּצָא עַתָּה לָאוֹר (לג: ד״ה ואין מלבנין) גַּם כֵּן הַגִּרְסָא רְעָפִים, וְכֵן בַּמְּאִירִי (שם ד״ה ואין מלבנין), וְכֵן הוּא בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ״ם (פ״ד מ״ז): (ג) טַ״ז (סק״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) שֶׁמְּצַדֵּד לְהוֹרוֹת כֵּן לְמַעֲשֶׂה, עַיֵּן שָׁם שֶׁכֵּן דַּעַת הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים. וְגַם בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (לד.) וּמְאִירִי (שם) מַשְׁמַע כֵּן: (ד) רַשִׁ״י (לב: ד״ה אין שוברין): (ה) רַשִׁ״י (לד. ד״ה אין מפצעין): **ב** (ו) וְהוּבָא זֶה גַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד): (ז) רַשִׁ״י (שם ד״ה ואין חוששין): (ס) וּמַה שֶּׁרַשִׁ״י לֹא כָּתַב טַעַם זֶה מִשּׁוּם דְּזֶה לֹא הָוֵי רַק לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְטַעַם רַשִׁ״י הוּא אַלִּיבָּא דְּכֻלֵּי עָלְמָא:
(ס) כָּל הַפּוֹסְקִים, וְסִיַּעְתָּם מִדַּף ל״ב (ע״א) בַּמִּשְׁנָה דְּאַף רַבִּי יְהוּדָה מוֹדֶה בָּהּ עַיֵּן שָׁם: (ג) דְּלֹא עָדִיף דָּבָר זֶה מֵאֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ אִם נַעֲשֵׂית לְיָמִים הַרְבֵּה כְּמוֹ קְצִירָה וּטְחִינָה דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר יֵשׁ אוֹמְרִים מִדְּאוֹרַיְיתָא וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִדְּרַבָּנָן, וְהָכִי נַמִי בִּכְלִי שֶׁמִּסְתָּמָא נַעֲשָׂה לְיָמִים רַבִּים (רַ״ן (טו. ד״ה אמר רב נחמיה)): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) בְּשֵׁם רַשִׁ״י (כח: ד״ה הלכה): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

* **אותו.** הַגָּה: וְדַוְקָא (ג) שֶׁיּוּכַל לְצָלוֹת בּוֹ בְּלֹא תִּקּוּן, (ד) אֲבָל אִם אֵינוֹ יָכוֹל לְצָלוֹת בּוֹ כָּךְ וְנִשְׁבַּר (ג) (ה) בְּיוֹם טוֹב, (ו) מֻתָּר (ז) לְתַקְּנוֹ (טור), (ח) וְאֵין מוֹרִים כֵּן לָרַבִּים (רבינו ירוחם חלק (ג') [א'] (נתיב ז)) שֶׁלֹּא יְבַאוּ לְתַקֵּן גַּם כֵּן בְּנִשְׁבָּר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. * וְהוּא הַדִּין לְכָל מַכְשִׁירִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: **ב** [ב]שִׁפּוּד שֶׁרוֹצִים לְצָלוֹת בּוֹ וְהָיָה אָרוּךְ יוֹתֵר מִדַּאי, (ט) אָסוּר לְחָתְכוֹ (ג) וְלֹא לְשָׁרְפוֹ. [ג]אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין (י) בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ, אֲבָל מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ, [ד]שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת: **ג** [ז]עוֹפוֹת שֶׁמְּמַלְּאִים אוֹתָם לַחְתּוֹךְ כְּלָל אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ, [ד]שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת: **ד** [ח]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (יד) כְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתּוֹךְ בְּדַחַק אוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה, אֲבָל אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַחְתּוֹךְ כְּלָל אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ, [ד]שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת: **ג** [ז]עוֹפוֹת שֶׁמְּמַלְּאִים אוֹתָם

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **בְּיוֹם טוֹב.** וְהוּא הַדִּין אִם נִשְׁבַּר בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא יָדַע בּוֹ אוֹ שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְתַקְּנוֹ, אֲבָל אִם שָׁכַח לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר, וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה אִפְשָׁר לְתַקְּנוֹ בְּרִאשׁוֹן אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. מַהֲרִי"ל (שו"ת סי' סט), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְאִם יָכוֹל לְהַשְׁאִיל לוֹ אַחֵר, אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּכָל עִנְיָן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וְעַיֵּן סוֹף סִימָן תק"מ (סק"י) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: **ב** (ג) **וְלֹא.** וּמְיַירֵי שֶׁהָיָה אִפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (ד) **הָעֵץ.** אוֹ עַל גַּבֵּי סַכִּין אַחֵר: (ה) **וְאֵין.** וְהוּא הַדִּין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ה) וְאֵין צָרִיךְ לְהַכּוֹת עָלָיו בְּפַטִּישׁ: (ג) **שֶׁיּוּכַל לְצָלוֹת בּוֹ.** הַיְנוּ (ו) עַל פִּי הַדְּחָק, וּמִכָּל מָקוֹם חָשִׁיב הַתִּקּוּן (ז) טָרְחָא יְתֵרָא: (ד) **אֲבָל אִם אֵינוֹ יָכוֹל וְכוּ'.** הַיְנוּ כְּגוֹן שֶׁנֶּעֱקַם הַשִּׁפּוּד (ח) הַרְבֵּה. וּמַה שֶּׁכָּתַב וְנִשְׁבַּר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר אוֹ שֶׁנִּשְׁבַּר רֹאשׁ הַשִּׁפּוּד וּמֵחֲמַת זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְצָלוֹת בּוֹ: (ה) **בְּיוֹם טוֹב.** אֲבָל אִם נֶעֱקַם אוֹ נִשְׁבַּר בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁהָיָה בְּאֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, אָסוּר מִדִּינָא לְתַקְּנוֹ, דַּהֲרֵי הֵם מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאֶפְשָׁר לְתַקְּנָם מִבְּעוֹד יוֹם דְּאָסוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (שו"ת סי' סט) דְּאִם נִשְׁבַּר בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן [א]אָסוּר לְתַקְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, דְּלְגַבֵּי יוֹם טוֹב שֵׁנִי הֲוֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן כְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, דַּהֲרֵי אָנוּ עוֹשִׂין יוֹם שֵׁנִי מֵחֲמַת סָפֵק שֶׁמָּא יוֹם רִאשׁוֹן הוּא חל. וּכְסָפֵק בִּגְדֵי יֵשַׁע כָּתַב דְּאִם לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַשְׁפּוּד בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן (ט) מֻתָּר לְדַעַת הָרַמְ"א לְתַקֵּן בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּשֶׁצָּרִיךְ לוֹ, וְכֵן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מְפֻקָּפָק עַל דִּבְרֵי מַהֲרִי"ל, עַיֵּן שָׁם: (ו) **מֻתָּר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אותו) שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים [ב]דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה כְּדַעַת הַמָּאוֹר וְהָרַ"ן דְּסִבְרָא לְהוּ דְּזֶהוּ בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי גָּמוּר וְאָסוּר אַף לְמַאן דְּמַתִּיר בְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְאִם יָכוֹל לְהַשִּׂיג לִשְׁאֹל מֵאֲחֵרִים לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג)]: (ז) **לְתַקְּנוֹ.** עַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (א"א סק"א) שֶׁכָּתַב דְּהֵינוּ לְחַדְּדוֹ מְעַט שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לִתְחֹב עָלָיו הַבָּשָׂר, אֲבָל לְתַקְּנוֹ תִּקּוּן גָּמוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר, וְדַמְיָא לְהָא דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּה בְּסָעִיף ב' דְּלִחְדַּד הַסַּכִּין בְּמִשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן אָסוּר מִצַּד הַדִּין מִשּׁוּם דְּהוּא תִּקּוּן כְּלִי גָּמוּר, וְאָסוּר אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּתִּירִין מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְדַע עוֹד דִּדְבָרֵי הָרַמְ"א הוּא דַּוְקָא לְעִנְיַן שֶׁפּוּד שֶׁהוּא מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ, אֲבָל שְׁאָר כְּלֵי שְׁנִתְקַלְקֵל כְּגוֹן מַחַט שֶׁנִּתְעַקְּמָה אֲפִלּוּ מְעַט, אֵין לְפָשְׁטָה לְכֻלֵּי עָלְמָא [אַחֲרוֹנִים]: (ח) **וְאֵין מוֹרִין כֵּן לָרַבִּים.** וְהוּא הַדִּין (י) לְתַלְמִידָיו: **ב** (ט) **אָסוּר לְחָתְכוֹ וְלֹא לְשָׁרְפוֹ.** דְּעַל יְדֵי זֶה (יא) עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לִכְלִי: (י) **בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ.** הַיְנוּ שֶׁל אֶבֶן. (יא) וַאֲפִלּוּ נִתְקַלְקֵל חִדּוּדָהּ בְּיוֹם טוֹב, דְּהֲוֵי בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי: (יא) **עַל גַּבֵּי הָעֵץ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ (יג) עַל מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ, (יב) דְּבָזֶה לֹא יְהֶיהָ תִּקּוּן גָּמוּר. (טו) וְהוּא הַדִּין שֶׁיָּכוֹל לְהַשִּׁיאָהּ עַל גַּבֵּי סַכִּין אַחֵר כְּדֵי לְחַדְּדָהּ: (יב) **אוֹ אֶבֶן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֶבֶן שֶׁאֵינָנָּה מַשְׁחֶזֶת: (יג) **וְאֵין מוֹרִין דָּבָר זֶה לָרַבִּים.** אֲבָל לְהַעֲבִיר שְׁמְנוּנִית שֶׁל סַכִּין עַל גַּבֵּי מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ אוֹ חֶרֶס (טז) אוֹ אֶבֶן אוֹ עַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ, מוֹרִין בְּרַבִּים לְהַתִּיר: (יד) **כְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתּוֹךְ**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) רַשׁ"י (כה: ד"ה ואע"ג): (ו) רַבֵּנוּ יְרוּחָם וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אבל אם): (ז) רַשׁ"י (שם ד"ה אסור לתקנו): (ח) ר"ן (טו: ד"ה אמר רב יהודה) לְדַעַת רַשׁ"י: (ט) דְּכֵיוָן דְּהָיָה אָסוּר אֲז לְתַקֵּן, לֹא גָּרַע דָּבָר זֶה מֵאִם לֹא הָיָה לוֹ שְׁהוּת בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּשָׁרֵי וְכַנַּ"ל (משנ"ב רישׁ הסימן): (י) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח) בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד שער ב סי' ז). וְכָתַב הַפ"ח (סוס"ד) **וְהוּא הַדִּין שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כֵּן בִּכְנֵי רַבִּים,** וְהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): **ב** (יא) **וְעַל כֵּן אַף אִם לֹא הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר,** וְכֵן כָּתְבוּ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וְהַגְּרָ"א. וְהַגָּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) כָּתַב דְּדַוְקָא בְּשֶׁאִפְשָׁר לְתַקְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְכֵנְתָנוּ לְדַעַת הָרַמְ"א דְּלִעֵיל (ס"א) דְּמַתִּיר בִּנְשִׁבַּר, וְהָכָא לֹא הַגִּיהַּ כְּלוּם, וְעַל כָּרְחֲךָ דְּמַיְירֵי בְּשֶׁאִפְשָׁר לְתַקֵּן מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם כֵּן לְפִי מַאי דְּמַתְמִירִין הָאַחֲרוֹנִים בִּנְשִׁבַּר מִשּׁוּם תִּקּוּן מְנָא כְּדַעַת הַמָּאוֹר (טו.) וְהָרַ"ן (שם), גַּם בָּזֶה אָסוּר מִדִּינָא אַף בְּאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְתַקֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. אֲבָל בְּאֶמֶת נִרְאֶה לְעָנְיוּת דַּעְתִּי דְּהֵיכָא דְּאֵיכָא עֲשִׂיַּת כְּלִי גָּמוּר גַּם לְרַשׁ"י וְסִיעָתוֹ אָסוּר, וְכִדְמוּכָח

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן פסק בשו"ע הרב (ס"א), והוסיף (ס"ב) שאף בכל מכשירי אוכל נפש, אם היה אפשר לעשותן ביום טוב ראשון אם היה חול, אסור לעשותן ביום טוב שני של גלויות. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"א) כתב: אם אי אפשר לצלות בו בלא תקון וגם אי אפשר למצוא שפוד אחר אפילו אצל אדם אחר שאפשר לו לשאול ממנו, וגם לא היה אפשר לו לתקנו מערב יום טוב, כגון שנכפף ביום טוב, או אפילו נכפף מערב יום טוב ולא ידע ממנו עד שקידש היום, או אפילו ידע ממנו סמוך לחשכה ולא היה שהות לתקנו קודם יום טוב מותר לתקנו ביום טוב. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: וכן הדין בכל מכשירי אוכל נפש וכו' אין היתר לעשותם אלא בינו לבין עצמו בענין שלא ילמדו אחרים ממנו. **ד]** בשו"ע הרב (ס"א) כתב: ואדם הבא לשאול הלכה זו למעשה, דהיינו ששואל האיך לעשות מעשה, אין אומרים לו היתר זה. עוד כתב: אבל כל אדם מותר לעשות כן מעצמו, ובלבד שלא יעשה כן בפני אדם אחר שאינו יודע היתר זה, דכיון שעושה לפניו הרי זה כמורה לו הלכה למעשה. **ה]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב: ואם לא היה אפשר לקצרו מערב יום טוב וגם אי אפשר למצוא שפוד אחר מותר לקצרו, כדין מכשירי אוכל נפש שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב. **ו]** ובשו"ע הרב (ס"ה) כתב: אבל התירו לחדדה ע"י שינוי, כגון על גבי סכין אחרת או על גבי עץ או על גבי אבן או על גבי חרס, אפילו היה אפשר לו לחדדה מערב יום טוב.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah